



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ NAZİRLƏR KABİNETİ

Q Ə R A R

“Donor orqanların transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair Meyarlar”ın və “Resipiyentin sağlamlığı üçün təhlükə törədən xəstəliklərin Siyahısı”nın təsdiq edilməsi haqqında

“İnsan orqan və toxumalarının donorluğu və transplantasiyası haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 20 oktyabr tarixli 189-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 8 dekabr tarixli 1208 nömrəli Fərmanının 1.1.3-cü və 1.1.6-cı yarımbəndlərinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. “Donor orqanların transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair Meyarlar” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. “Resipiyentin sağlamlığı üçün təhlükə törədən xəstəliklərin Siyahısı” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

3. Bu Qərar da dəyişiklik Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 24 avqust tarixli 772 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “İcra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının hazırlanması və qəbul edilməsi qaydası haqqında Əsasnamə”nin 2.6-1-ci bəndinə uyğun edilə bilər.

Əli Əsədov

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Bakı şəhəri, 3 sentyabr 2022-ci il

№ 342

Azərbaycan Respublikası Nazirlər
Kabinetinin 2022-ci il 3 sentyabr
tarixli 342 nömrəli Qərarı ilə
təsdiq edilmişdir.

Donor orqanların transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair

MEYARLAR

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Meyarlar “İnsan orqan və toxumalarının donorluğu və transplantasiyası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 5.0.10-cu maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və donor orqanların transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair meyarları müəyyən edir.

1.2. Gözləmə siyahısında olan resipiyentlər donor orqanların transplantasiyası metodu ilə müalicə üçün bu Meyarlara uyğun olaraq müəyyən edilmiş təcillik statusu nəzərə alınmaqla seçilir.

1.3. Bu Meyarlarda istifadə olunan anlayışlar Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktları ilə müəyyən edilmiş mənaları ifadə edir.

2. Böyrəyin transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair meyarlar

2.1. Böyrəyin transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair meyarlar aşağıdakılardır:

2.1.1. hemodializ üsulu ilə müalicənin aparılmasına tibbi göstərişi olan şəxsdə damar yolu girişinin təmin edilməsinin mümkün olmaması;

2.1.2. peritoneal dializin aparılmasına əks-göstərişin olması.

3. Qaraciyərin transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair meyarlar

3.1. Qaraciyərin transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair 18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün meyarlar aşağıdakılardır:

- 3.1.1. fulminant qaraciyər çatışmazlığı;
- 3.1.2. anhepatik (qaraciyər xaric edilmiş) şəxs;
- 3.1.3. qaraciyər köçürülmüş şəxsdə 7 (yeddi) gün ərzində qaraciyərin funksiya göstərməməsi, AST \geq 3000 v/l;
- 3.1.4. qaraciyər köçürülmüş şəxsdə 7 (yeddi) gün ərzində qaraciyər arteriyasının trombozu, AST \geq 3000 v/l;
- 3.1.5. kəskin dekompensasiya olunmuş Vilson xəstəliyi.
- 3.2. Qaraciyərin transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusu 18 yaşınadək şəxslər üçün Status 1A və Status 1B üzrə müəyyən edilir.

3.3. 18 yaşınadək şəxslər üçün Status 1A üzrə meyarlar aşağıdakılardır:

- 3.3.1. fulminant qaraciyər çatışmazlığı;
- 3.3.2. qaraciyər köçürülmüş şəxsdə 7 (yeddi) gün ərzində qaraciyərin funksiya göstərməməsi, AST \geq 2000 v/l;
- 3.3.3. qaraciyər köçürülmüş şəxsdə 14 (on dörd) gün ərzində qaraciyər arteriyasının trombozu;
- 3.3.4. kəskin dekompensasiya olunmuş Vilson xəstəliyi.

3.4. 18 yaşınadək şəxslər üçün Status 1B üzrə meyarlar aşağıdakılardır:

- 3.4.1. biopsiya ilə təsdiqlənən və metastazı aşkar olunmayan hepatoblastoma;
- 3.4.2. ən azı 30 (otuz) gün davam edən üzvi asidemiya və ya sidik cövhəri dövrünün defekti ilə əlaqəli metabolik xəstəlik;
- 3.4.3. MELD (Model for End-stage Liver Disease - son mərhələ qaraciyər xəstəliyi modeli) və ya PELD (Pediatrik End-stage Liver Disease - pediatrik son mərhələ qaraciyər xəstəliyi) - balı 25 və daha çox olan və aşağıdakılardan ən azı biri ilə müşayiət olunan:
 - 1. süni tənəffüsün aparılması;
 - 2. son 24 saat ərzində ən azı 30 ml/kq eritrositar kütlənin köçürülməsinə ehtiyac yaradan mədə-bağırsaq qanaxması;
 - 3. hemodializ və ya hemofiltrasiya tələb edən böyrək çatışmazlığı;
 - 4. 48 saat ərzində Glasgow koma balının 10-dan aşağı olması.

Qeyd. 18 yaşınadək şəxslərdə Status 1A təcilliyinə görə Status 1B-dən üstündür.

4. Ürəyin transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair meyarlar

4.1. Ürəyin transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair 18 yaşından yuxarı şəxslər üçün meyarlar aşağıdakılardır:

4.1.1. veno-arterial ekstrakorporal membran oksigenasiyanın (ECMO) aparılması;

4.1.2. endovaskulyar olmayan, cərrahi yolla implantasiya olunmuş biventrikulyar dəstək cihazının (Biventricular support device) tətbiq edilməsi;

4.1.3. qan dövrəsinə mexaniki dəstək cihazının (Mechanical circulatory support device) tətbiq edilməsi.

4.2. Ürəyin transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair 18 yaşınadək şəxslər üçün meyarlar aşağıdakılardır:

4.2.1. davamlı süni tənəffüsün aparılması;

4.2.2. aortadaxili balon cihazının (Intra-aortic balloon pump) tətbiq edilməsi;

4.2.3. arterial (Botal) axarından asılı olan kiçik və ya böyük qan dövrəsi (Ductal dependent pulmonary or systemic circulation). Axarın açıq vəziyyətinin stend və ya prostaqlandın infuziyası ilə təmin edilməsi vəziyyəti;

4.2.4. hemodinamikaya ciddi təsir göstərən ürəyin anadangəlmə qüsuru, eyni zamanda bir neçə inotrop dərman vasitəsi və ya yüksək dozada tək inotrop dərman vasitəsindən istifadə;

4.2.5. qan dövrəsinə mexaniki dəstək cihazının (Mechanical circulatory support device) tətbiq edilməsi.

5. Ağciyərin transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair meyarlar

5.1. Ağciyərin transplantasiyası metodu ilə müalicə zərurətinin təcillik statusuna dair meyarlar aşağıdakılardır və yalnız 12 yaşadək şəxslərə münasibətdə tətbiq edilir:

5.1.1. süni tənəffüsün aparılmasını tələb edən tənəffüs çatışmazlığı;

5.1.2. ağciyər hipertenziyası (aşağıdakılardan biri olmaqla):

1. ən azı 3 ağciyər venasının stenozu;

2. aparılan dərman müalicəsinə baxmayaraq ürək indeksinin (cardiac index) 2 l/dəq/m^2 -dən az olması, bayılmalar və qanhayxırmanın qeyd olunması.

6. Yekun müddəə

6.1. “İnsan orqan və toxumalarının donorluğu və transplantiyası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 6.1-cı və 6.2-ci maddələrində qeyd edilmiş digər orqanlara münasibətdə təcillik statusuna dair meyarlar müəyyən olunmur.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər
Kabinetinin 2022-ci il 3 sentyabr
tarixli 342 nömrəli Qərarı ilə
təsdiq edilmişdir.

Resipiyentin sağlamlığı üçün təhlükə törədən xəstəliklərin

SİYAHISI

Sıra №-si	Xəstəliklərin adı
1	2
1.	Canlı donora münasibətdə
1.1.	Qeyri-spesifik infeksiyon xəstəliklər:
1.1.1.	Kəskin qeyri-spesifik infeksiyon xəstəliklər (sağalma qeyd olunana qədər)
1.1.2.	Xronik qeyri-spesifik infeksiyon xəstəliklərin kəskinləşməsi (sağalma qeyd olunana qədər)
1.2.	Spesifik infeksiyon xəstəliklər:
1.2.1.	Hepatit B
1.2.2.	Hepatit C
1.2.3.	Vərəm
1.2.4.	Sifilis
1.2.5.	Epşteyn-Barr virus daşıyıcılığı
1.2.6.	Sitomeqalovirus daşıyıcılığı
1.2.7.	İnsan immunchətişməzliyi virus (İİV) daşıyıcılığı (İİV olan canlı donordan İİV olan resipiyentə orqanın köçürülməsi mümkündür, belə olduğu təqdirdə resipiyent bu barədə məlumatlandırılaraq razılıq verməlidir)
1.3.	Toksoplazmoz (sağalma qeyd olunana qədər)
1.4.	Bədxassəli onkoloji xəstəliklər
1.5.	Köçürülən orqanla bağlı xəstəliklər:
1.5.1.	Böyrək:
1.	Nefropatiya ilə nəticələnmiş arterial hipertenziya
2.	I tip və II tip şəkərli diabet
1.5.2.	Qaraciyər:
1.	Alfa-1 -antitripsin zülalının irsi çətişməzliyi: ZZ, Z-sıfır, sıfır-sıfır və S-sıfır fenotipləri üçün
2.	Meyit donora münasibətdə
2.1.	Aktiv bakterial infeksiyalar:
2.1.1.	Vərəm

1	2
2.1.2.	Sifilis
2.1.3.	Bağırsaqların perforasiyası və ya qanqrenası
2.1.4.	Abdominal sepsis
2.2.	Aktiv virus infeksiyaları:
2.2.1.	İnsan immu çatışmazlığı virusu (İİV olan meyit donordan İİV olan resipiyentə orqanın köçürülməsi mümkündür. Belə olduğu təqdirdə resipiyent bu barədə məlumatlandırılaraq razılıq verməlidir)
2.2.2.	Quduzluq
2.2.3.	Hepatit B
2.2.4.	Hepatit C
2.2.5.	Sadə herpes (Herpes simplex)
2.2.6.	Suçiçəyi (Varicella zoster)
2.2.7.	Sitomeqalovirus mənşəli viremiya və ya pnevmoniya
2.2.8.	Epşteyn-Barr virusu (mononukleoz)
2.2.9.	SARS virusları, o cümlədən SARS-CoV-2 (COVID-19)
2.3.	Aktiv göbək infeksiyaları:
2.3.1.	Kəskin kriptokokkoz, asperqilloz, histoplazmoz, kandidemiya
2.4.	Kəskin parazitər xəstəliklər:
2.4.1.	Malyariya
2.4.2.	Stronqiloidoz
2.5.	Prion mənşəli xəstəliklər
2.6.	Aplastik anemiya, aqranulositoz
2.7.	Bədxassəli onkoloji xəstəliklər (mövcud olan şişlər, metastazlar, anamnezdə melanomanın olması)
2.8.	Qanın onkoloji xəstəlikləri:
2.8.1.	Leykemiya
2.8.2.	Hoçkin xəstəliyi
2.8.3.	Limfoma
2.8.4.	Çoxsaylı miyeloma
2.9.	Kəskin bakteriya, virus, göbək, parazit mənşəli meningit və ya ensefalit